

klaring, jf. retsplejelovens § 181. Er den orientering, der skal ske efter § 13, stk. 1, ikke sket forud for afhøringen, eventuelt i skriftlig form, skal kommissionen, inden afhøringen påbegyndes, mundtligt give vidnet den pågældende orientering.

Er vidnet omfattet af undtagelsesreglen i § 8, stk. 1, vejleder kommissionen vidnet om, at den pågældende ikke har pligt til at udtale sig.

Et vidne kan ikke undlade at give møde for undersøgelseskommissionen, fordi vidnet mener sig berettiget til at nægte at afgive forklaring, jf. retsplejelovens § 179.

Afhøringen foretages af udspørgeren eller af undersøgelseskommissionens medlemmer. Om bisiddernes adgang til at foretage supplerende afhøring henvises til § 12, stk. 5.

Hovedindholdet af forklaringen optages i protokollen, jf. retsplejelovens § 186, stk. 2.

Efter *stk. 2* har den, der har afgivet forklaring, ret til at få en udskrift af sin forklaring. Har den pågældende en bisidder, sender undersøgelseskommissionen endvidere en udskrift af forklaringen til bisidderen, jf. § 12, stk. 2, sidste pkt.

Undersøgelseskommissionens afgørelser i forbindelse med vidneafhøringer kan indbringes for Østre Landsret efter § 19.

Til § 10

Undersøgelseskommissionen er ikke en domstol. Bestemmelserne i straffelovens §§ 158-160 om falsk forklaring for retten gælder derfor ikke umiddelbart for forklaringer, der afgives for undersøgelseskommissionen.

Det fastsættes derfor i § 10, at straffelovens §§ 158-160 finder tilsvarende anvendelse på den, der afgiver falsk forklaring for undersøgelseskommissionen.

Det forudsættes i den forbindelse, at en minister eller embedsmand, der er omfattet af § 8, stk. 1, ikke kan straffes for afgivelse af falsk forklaring for undersøgelseskommissionen. Den pågældende må for så vidt sidestilles med en »sigtet«, jf. straffelovens § 159, stk. 1.

Til § 11

I *stk. 1* fastsættes, at - tidligere og nuværende - ministre eller embedsmænd, hvis forhold undersøges af undersøgelseskommissionen, har ret til at lade sig bistå af en bisidder, der beskikkes af undersøgelseskommissionen. Dette gælder, uanset om der vedrørende de pågældende personer skal foretages ansvarsvurderinger efter § 3, stk. 2.

Det forudsættes, at undersøgelseskommissionen beskikker den, som den pågældende ønsker som bisidder, medmindre der foreligger særlige grunde til at nægte at beskikke den pågældende, jf. herved *stk. 2* om grunde, der kan føre til, at en allerede foretaget beskikkelse tilbagekaldes.

Der er tale om en ret og ikke om en pligt til at lade sig bistå af en bisidder. Hvis en minister eller embedsmand, hvis forhold undersøges, ikke ønsker en bisidder, er der ikke adgang til at påtvinge (tvangsbeskikke) den pågældende en bisidder.

Skulle den situation opstå, at en minister eller embedsmand ikke ønsker en bisidder, forudsættes det, at der gives den pågældende adgang til det materiale, der indgår i sagen, i samme omfang, som en bisidder ville kunne gøre den pågældende bekendt med materialet, jf. § 12, stk. 3. Det indebærer, at kommissionen efter begæring udleverer kopi af relevant materiale, i samme omfang som undersøgelseskommissionen ville give samtykke til, at en bisidder udleverer materialet til sin klient. Kommissionen vil også kunne give den pågældende adgang til - i de lokaler, hvor materialet befinder sig - at gøre sig bekendt med relevant materiale i samme omfang, som en bisidder ville kunne gøre klienten bekendt hermed.

Efter *stk. 2* kan undersøgelseskommissionen på ethvert tidspunkt beslutte at tilbagekalde en beskikkelse af en bisidder, hvis afgørende hensyn til den pågældende minister eller embedsmand eller til andre lande, statens sikkerhed, undersøgelsens gennemførelse eller tredjemand taler for det.

I vurderingen af, om en beslutning om tilbagekaldelse af beskikkelse bør træffes, kan der søges vejledning i de betingelser, der efter retsplejelovens § 736 sammenholdt med § 733, stk. 2, gælder for tilbagekaldelse af en beskikkelse som forsvarer i en straffesag.

Tilbagekaldelse af beskikkelse som bisidder vil f.eks. kunne ske, hvis bisidderen overtræder sin tavshedspligt.

Til § 12

Bestemmelserne i § 12 indeholder en angivelse af bisidderens beføjelser.

Efter *stk. 1, 1. pkt.*, har bisidderen ret til at overvære afhøringer af sin klient i undersøgelseskommissionen. Det gælder, uanset om afhøringen foregår for åbne eller lukkede døre.

Afhøringer af andre har bisidderen som udgangspunkt kun adgang til at overvære, hvis afhøringen foregår i offentlige møder, jf. *stk. 1, 2. pkt.*

Efter *stk. 1, 3. pkt.*, kan undersøgelseskommissionen dog give bisidderen adgang til at overvære afhø-